

спеціальний розділ “Видання для народу українською мовою”: в покажчику для шкільного читання найчастіше рекомендуються твори Т. Шевченка “Наймичка”, “Катерина”, “Княжна”. Тараса Григоровича Христя Алчевська називала “наш народний герой” і оповідання про його життя та його твори рекомендувала повсюдно. Треба було мати неабияку сміливість, щоб у звіті недільної школи пропагувати шевченкові демократичні ідеї. Одна з учениць недільної школи на шкільному шевченківському святі з піднесенням продекламувала присвячений Кобзареві вірш, автором якого була вчителька і поетеса Х.О.Алчевська, дочка Христини Данилівни. Видатний педагог недільної школи, вона була ще й опікуном одного з міських училищ і клопотала, щоб цьому училищу присвоїли ім'я Т.Г.Шевченка. Їй вдалося одержати жаданий дозвіл, і “з'явилася перша школа в Росії, у Харкові, найменована дорогим для нас іменем”, — писала Х.Д. Алчевська 1912 р. в “Передуманном і пережитом”.

З ім'ям Христини Данилівни пов'язана й історія відкриття першого пам'ятника Т.Г. Шевченкові в Україні.

Ініціатором його спорудження був батько поетеси О.К. Алчевський — людина прогресивних поглядів, палкий патріот української культури. Саме його коштом 1898 р. у Миронівському провулку (тепер — Раднаркомівська вулиця), поблизу Харківської недільної школи, у сквері садиби Алчевських, на високому постаменті було встановле-

Київ. Національний музей Т. Шевченка. Сучасне фото

но мармурове погруддя Т.Г. Шевченка. Його автором був професор Петербурзької Академії мистецтв, виходець з України, харків'янин Володимир Олександрович Беклемішев (1861–1920 рр.).

Це був перший пам'ятник діячам культури у Харкові і перший пам'ятник великому Кобзареві на теренах України. Про це 1900 р. повідомляли харківська газета “Южный край” та часопис “Киевская старина”.

Вшанування Шевченка на той час було суворо заборонено, тому Х.Д.Алчевській, як і прихильній до її поглядів пресі, довелося вслякю підкреслювати, що пам'ятник Шевченкові споруджено не на території Харківської недільної школи, а у власному садку — це, так би мовити, приватна, тобто особиста справа.

О.К. Алчевський мав намір передати у майбутньому садок зі встановленим пам'ятником у вічне міське володіння. Але після трагічної загибелі Алчевського сад відійшов до кредиторів.

Бюст Шевченка залишився у родині Алчевських, де й зберігався до 1932 року. На початку 1930-х років, коли у Харкові було відкрито Шевченківську картинну галерею, викладач місцевого юридичного інституту Микола Олексійович Алчевський (син Олексія Кириловича) передав пам'ятник до її фондів.

Після закінчення Другої світової війни бюст реставрували і відправили до Київського державного музею Т.Г. Шевченка, де він експонується й до сьогодні.

Володимир Онищенко

ЗВИТЯГА УКРАЇНИ У ТВОРЧОСТІ ВОЛОДИМИРА ШОЛУДЬКА

Досягнення національної виразності, власних стильових ознак у творчості — прагнення чи не кожного митця.

Скульптор Володимир Шолудько — справжня творча особистість із притаманним лише йому відчуттям монументальності форми та її просторової дії на глядача.

Власний стиль та особливості формотворення започаткувалися ще у Київському художньому інституті (тепер — Національна академія образотворчого мистецтва та архітектури). Як відомо, мистецтво скульптора багато в чому залежить від його вчителів. Володимира до мистецького храму вводили такі визначні майстри, як народний

Пам'ятник Т. Шевченку у парку "Шевченківський гай" міста Ковеля Волинської області.

художник України Валентин Борисенко та академік Василь Бородай, чию майстерню Шолудько закінчив на "відмінно" 1989 року.

Дипломна робота молодого скульптора одержала високу оцінку та рекомендацію від Міністерства культури: встановити як пам'ятник Т. Шевченку у парку "Шевченківський гай" міста Ковеля Волинської області. Однак ця подія відклалася на довгі 16 років — увесь цей час виліплена фігура поета простояла в майстерні. І лише 24 серпня 2005 року відбулося, нарешті, відкриття пам'ятника Кобзареві. Під час урочистостей міський голова Ярослав Шевчук слушно зазначив: "Шлях Тараса Григоровича до ковельчан був довгим і складним. Побувавши тут вперше у складі наукової експедиції 1846 року, сьогодні він удруге прийшов на Волинь у бронзі і граніті, дякуючи таланту та польоту творчої фантазії скульптора Володимира Шолудька".

Однією з перших робіт Володимира був пам'ятник загиблим воїнам у смт Рокині Луцького району (камінь, 1990, співавтор — Ю. Козерацький).

Сьогодні ж творчий доробок майстра виглядає вже досить переконливо — до 20-ти пам'ятників, чимало пам'ятних знаків і малих скульптурних форм. Він — лауреат Всеукраїнського конкурсу "Борцям за волю України. Тарас Бульба" (м. Дубно, 1996 рік) — I премія; конкурсу "Монумент козацькій славі" (м. Черкаси, 1998 рік; у співавторстві з А. Фуженком) — II премія;

Всеукраїнського конкурсу на спорудження пам'ятника Уласу Самчуку (м. Рівне, 2005 рік) — I премія.

Шолудько — автор пам'ятника Дмитру Клячківському (легендарному командирі УПА-Північ, полковнику Климів Савуру, вбитому у 1945 р. тайниками НКВД) в м. Рівне.

У селищі Оржів встановлено пам'ятну дошку командиру одного з перших відділів УПА — Сергію Качинському, що героїчно загинув у бою з німцями навесні 1943 року.

14 жовтня 2001 року у центрі м. Рівне відкрито пам'ятник-погруддя Симону Петлюрі (перший на теренах України). В.Шолудько є одним з його авторів.

На Львівщині, в місті Червонограді, у співавторстві з Миколою Королем створено пам'ятник "Борцям за волю України".

На території педагогічного університету м. Кременця відкрито пам'ятний знак роботи В. Шолудька, присвячений відомому українському ботаніку, за походженням австрійцю, Віллібальду Бессеру (1784–1842), засновнику найстарішого (1906р.) ботанічного саду в Україні.

20 лютого 2005 року Театральну площу м. Рівне прикрасив пам'ятник письменни-

Пам'ятник Уласу Самчуку

Пам'ятник Климів Савуру

ку Уласу Самчуку — претенденту на здобуття Нобелівської премії 1982 року, авторові двадцяти книг, серед яких дві трилогії — “Волинь” та “Ост”. Того ж року за клопотанням земляків письменника встановлено бронзове погруддя У. Самчука у місті Здолбунів. (Обидва пам’ятники — роботи В.Шолудька).

Позаторік, а саме 24 серпня 2006 року, за його ж авторством, на рівненській Соборній площі відкрився пам’ятник засновниці міста Марії Несвицькій, яка виборола для Рівного статус Магдебурзького права.

11 грудня 2007 р. в смт Макарів, що на Київщині, відбулася знаменна для України подія. Тут урочисто відкрито пам’ятник церковному і культурному діячеві XVII — XVIII століть, письменникові, славному синові Макарова Святителю Димитрію Ростовському (Данилу Туптало). У тому ж таки Макарівському районі, у селищах Бишів та Новосілки стоять пам’ятники-бюсти письменникам Миколі Олійнику та Петру Сиченку. Автор усіх трьох названих робіт — Володимир Шолудько.

“Борцям за волю України” (м. Червоноград)

У грудні минулого року художня рада схвалила метрівку його пам’ятника загиблим журналістам, що має відкритись у сквері біля музею М. Заньковецької у м. Києві.

У майстерні скульптора стоять ескізи пам’ятника князю Костянтину Острозькому, воєводі Київському для міста Острог. Вже завершено і передано замовнику метрівку пам’ятника “Борцям за волю Ук-

Пам’ятник Марії Несвицькій

раїни. Тарас Бульба”, який буде встановлено у місті Дубно.

Від пам’ятника до пам’ятника росте майстерність скульптора Володимира Шолудька. Нині він добре відомий в Україні як один із найталановитіших та перспективних пластиків монументальних форм. Попереду — нові творчі пошуки, нові роботи, нові звершення.

Пам’ятник Димитрію Ростовському в смт Макарів Київської обл.

